

Dědění

Je-li založeno dědické právo na allografní závěti sepsané podle ustanovení § 476b obč. zák., taková allografní závěť neodůvodňuje postup podle ustanovení § 175k odst.2 OSŘ jen proto, že je v řízení (mezi těmi, kdo si činí právo na dědictví) sporná samotná pravost vlastnoručního podpisu zůstavitele na závěti. Vzhledem k tomu, že obligatorní součástí allografní závěti sepsané podle ustanovení § 476b obč. zák. je svědectví dvou svědků o tom, že zůstavitel před nimi (současně přítomnými) výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a že není dobře představitelné, že by zůstavitel před svědky výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, aniž by ji vlastnoručně podepsal, "sporným" se takové pořízení pro případ smrti stává - na rozdíl od holografní závěti - jen tehdy, byly-li (těmi, kdo si činí právo na dědictví) uvedeny takové skutkové okolnosti, které zpochybňují svědectví osob, které se na závěť podepsaly, jako je například tvrzení o tom, že svědky závěti ve skutečnosti nebyly, že jsou nezpůsobilými svědky, že zůstavitel před nimi výslovně neprojevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, apod. Allografní závěť sepsaná podle ustanovení § 476b obč. zák. je neplatná vždy, bude-li vyvráceno řádné svědectví osob, jejichž podpisy byly uvedeny na závěti.

Odkazuje-li soud v řízení o dědictví k podání žaloby ve smyslu ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ společně (současně) více účastníků, musí - alespoň v odůvodnění usnesení - poučit odkázané účastníky o tom, že jejich žaloba musí směřovat také proti tomu z nich, který by včas žalobu nepodal, popřípadě že to alespoň musí být z odůvodnění usnesení zřetelně zřejmé.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1934/2012, ze dne 25.9.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci dědictví po V. P., za účasti 1) F. L., zastoupeného Mgr. D.Č., advokátem se sídlem v M., 2) Z. L., 3) M. I. R., zastoupené JUDr. D.K., advokátkou se sídlem v P., 4) Ing. P. L., 5) L. L., 6) H. B., zastoupené Mgr. J.V., advokátem se sídlem v P., 7) J. P., 8) L. P., a 9) M. P., vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 27 D 1657/2007, o dovolání M. I. R. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. července 2011 č.j. 24 Co 68/2011-597, tak, že usnesení městského soudu a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 26. května 2008 č.j. 27 D 1657/2007-267, opravené usnesením ze dne 8. dubna 2009 č.j. 27 D 1657/2007-312 a usnesením ze dne 19. července 2009 č.j. 27 D 1657/2007-321, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 10 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Řízení o dědictví po V. P., zemřelé dne 14.8.2007, bylo zahájeno usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 dne 12.9.2007 č.j. 27 D 1657/2007-3. Provedením úkonů v řízení o dědictví byl pověřen JUDr. M.K., notář v Praze (§ 38 občanského soudního řádu).

V průběhu řízení byla prohlášena notářem JUDr. S.P. jednak holografní závěť zůstavitelky ze dne 4.12.2004 označená jako "Poslední vůle", jednak její allografní závěť ze dne 9.9.2006 psaná strojem, označená jako "Poslední vůle - doplnění a upřesnění" a podepsaná svědky M. H. a Z. H., a notářem JUDr. M.K. prohlášení zůstavitelky ze dne 6.8.2005 o odvolání poslední vůle. Při jednání u soudního komisaře, které se konalo dne 17.4.2008, neteř zůstavitelky H. B. prohlásila, že "popírá dědické právo závětních dědiců ze závěti ze dne 9.9.2006", a neteř zůstavitelky M. I. R. uvedla, že "podpis na

pozdější závěti není podpisem zůstavitelky", že "druhá závěť zůstavitelky není upřesněním a doplněním, o kterém hovoří v první závěti", že "nejde o způsob vyjadřování zůstavitelky v závěti ze dne 9.9.2006, chybná jsou i určení místa pobytu závětních dědiců v závěti, není uvedeno přesné bydliště a jméno poz. neteře paní R." a že "podpisy zůstavitelky byly napodobeny".

Obvodní soud pro Prahu 10 poté usnesením ze dne 26.5.2008 č.j. 27 D 1657/2007-267, opraveným usnesením ze dne 8.4.2009 č.j. 27 D 1657/2007-312 a usnesením ze dne 19.7.2009 č.j. 27 D 1657/2007-321, odkázal M. I. R. a H. B., aby podaly u Obvodního soudu pro Prahu 10 ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení žalobu o určení, že F. L., Z. L. a M. I. R. "nejsou dědici zůstavitelky ze závěti ze dne 9.9.2006". Dospěl k závěru, že "rozhodnutí o dědickém právu, tj. o tom, zda poz. synovec F. L. a poz. neteře Z. L. a M. I. R. budou dědit ze závěti ze dne 9.9.2006 závisí na zjištění sporné skutečnosti, tj. na tom, zda závěť je nebo není platná", a že je proto třeba v řízení o dědictví postupovat podle ustanovení § 175k odst.2 občanského soudního řádu. Žalobu jsou povinny podat M. I. R. a H. B. proto, že "závěť ze dne 9.9.2006 nemá zjevné nedostatky a jejich tvrzení, že je neplatná, se jeví jako méně pravděpodobné".

K odvolání M. I. R. Městský soud v Praze usnesením ze dne 29.7.2011 č.j. 24 Co 68/2011-597 změnil usnesení soudu prvního stupně "jen tak", že M. I. R. a H. B. odkázal, aby žalobu podaly "proti ostatním účastníkům řízení", a "jinak" je potvrdil. Odvolací soud se - vycházející ze zjištění, že M. I. R. namítala při jednání konaném dne 17.4.2008 před soudním komisařem, že podpis na závěti ze dne 9.9.2006 "není podpisem zůstavitelky" - ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně v tom, že jsou splněny podmínky pro postup podle ustanovení § 175k odst. 2 občanského soudního řádu, neboť "je zde spor mezi závětními dědici F. L., Z. L. a M. I. R. o to, zda tito dědici mají postavení dědiců ze závěti ze dne 9.9.2006", a že k podání žaloby je třeba odkázat M. I. R. a H. B. Ke změně usnesení soudu prvního stupně přistoupil odvolací soud proto, že soud prvního stupně sice "správně vymezil žalobní petit" a "správně" uvedl, že žaloba má směřovat "proti všem ostatním účastníkům řízení", avšak neuvedl "tyto okolnosti" ve výroku rozhodnutí soudu. Námitkami M. I. R. ohledně neplatnosti závěti ze dne 4.12.2004 a závěti ze dne 9.9.2006 se odvolací soud nezabýval s odůvodněním, že budou předmětem sporného řízení.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala M. I. R. dovolání. Namítá, že soud měl "vyšetřit důkladněji podmínky dědictví" a ustanovit znalce "k zodpovězení otázky, zda podpis zůstavitelky na listině datované dne 9.9.2006 je autentický". Nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu o tom, že "listina ze dne 9.9.2006 je allografní závěť" a že její dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, a z okolnosti, že je "jmenována v alografním závětním dokumentu", dovolatelka dovozuje, že její dědické právo se jeví jako více pravděpodobné. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil usnesení soudů obou stupňů a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

F. L. se ztotožnil se závěry odvolacího soudu, že otázku pravosti podpisu zůstavitelky je třeba řešit ve sporném řízení, a navrhl, aby dovolání bylo zamítnuto.

H. B. navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl, neboť je zjevně bezdůvodné.

Ing. P. L. uvedl, že závěť zůstavitelky ze dne 9.9.2006 nezpochybňuje a dědické právo závětních dědiců nepopírá.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.12.2012 (dále jen "o.s.ř."), neboť dovoláním je napadeno usnesení odvolacího soudu, které bylo vydáno přede dnem 1.1.2013 (srov. Čl. II bod 7. zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení

§ 240 odst. 1 o.s.ř., se dovolací soud nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 o.s.ř. je mimo jiných hledisek založena na rozdílnosti (nesouhlasnosti) rozhodnutí odvolacího soudu s rozhodnutím soudu prvního stupně. O nesouhlasné rozhodnutí jde tehdy, jestliže okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly posouzeny oběma soudy rozdílně (diformně), takže práva a povinnosti stanovené účastníkům rozhodnutími jsou podle závěrů těchto rozhodnutí odlišná. Odlišností nelze ovšem rozumět rozdílné právní posouzení, které nemělo vliv na obsah práv a povinností účastníků, ale jen takový závěr, který rozdílně konstituuje nebo deklaruje práva a povinnosti v právních vztazích účastníků. Okolnost, zda odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 219 o.s.ř. nebo zda postupoval podle ustanovení § 219a o.s.ř., popřípadě podle ustanovení § 220 o.s.ř., a jak z tohoto pohledu formuloval výrok svého rozhodnutí, není sama o sobě významná; pro posouzení přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 o.s.ř. je podstatné porovnání obsahu obou rozhodnutí (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.1998 sp. zn. 2 Cdo 931/97, které bylo uveřejněno pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1999, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.7.1999 sp. zn. 20 Cdo 1760/98, které bylo uveřejněno pod č. 7 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000).

V projednávané věci odvolací soud usnesením ze dne 29.7.2011 č.j. 24 Co 68/2011-597 změnil usnesení soudu prvního stupně ze dne 26.5.2008 č.j. 27 D 1657/2007-267 (opravené usneseními ze dne 8.4.2009 č.j. 27 D 1657/2007-312 a ze dne 19.7.2009 č.j. 27 D 1657/2007-321) jen z důvodu, - jak uvedl v odůvodnění svého usnesení - aby "okolnost, že podání žaloby musí směřovat proti všem účastníkům řízení, vyplývala již z výroku rozhodnutí soudu". Při vymezení práv a povinností účastníků dospěl odvolací soud ke shodnému závěru jako soud prvního stupně, že ve věci je třeba postupovat podle ustanovení § 175k odst.2 občanského soudního řádu a že povinnost podat žalobu se ukládá M. I. R. a H. B.. Z hlediska přípustnosti dovolání je proto třeba pokládat usnesení odvolacího soudu za rozhodnutí, kterým bylo rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé potvrzeno.

M. I. R. dovoláním napadá usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, jímž byla podle ustanovení § 175k odst.2 občanského soudního řádu spolu s H. B. odkázána na uplatnění svého dědického práva žalobou, a které je (rovněž z hlediska přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 o.s.ř.) usnesením ve věci samé (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2008 č.j. 21 Cdo 2361/2007, které bylo uveřejněno pod č. 145 v časopise Soudní judikatura, roč. 2008). Protože dovolání M. I. R. není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. (ve věci postupu podle ustanovení § 175k odst.2 občanského soudního řádu nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno), může být přípustnost dovolání založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud

nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o.s.ř.).

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Soudy v projednávané věci při rozhodování podle ustanovení § 175k odst.2 občanského soudního řádu vycházely z toho, že M. I. R. zpochybnila pravost závěti zůstavitelky ze dne 9.9.2006, když uvedla, že "podpis na pozdější závěti není podpisem zůstavitelky", že "druhá závěť zůstavitelky není upřesněním a doplněním, o kterém hovoří v první závěti", že "nejde o způsob vyjadřování zůstavitelky v závěti ze dne 9.9.2006, chybná jsou i určení místa pobytu závětních dědiců v závěti, není uvedeno přesné bydliště a jméno poz. neteře paní R." a že "podpisy zůstavitelky byly napodobeny", aniž by také napadla svědectví M. H. a Z. H., kteří se na závěť podepsali a před nimiž zůstavitelka měla (podle obsahu závěti) prohlásit, že "tato listina obsahuje její poslední vůli". Odvolací soud v napadeném usnesení dovodil, že M. I. R. a H. B. je třeba odkázat, aby žalobu podaly "proti ostatním účastníkům řízení".

Za tohoto stavu bylo pro závěr, zda "platnost nebo neplatnost závěti" ze dne 9.9.2006 je ve smyslu ustanovení 175k odst.2 občanského soudního řádu spornou skutečností, na níž závisí rozhodnutí o dědickém právu po zůstavitelce, mimo jiné významné vyřešení právní otázky, kdy lze pokládat pravost allografní závěti pořízené podle ustanovení § 476b občanského zákoníku za spornou. Ve vztahu k výroku usnesení odvolacího soudu, jímž byly M. I. R. a H. B. odkázány, aby žalobu podaly "proti ostatním účastníkům řízení", pak bylo významné vyřešení právní otázky, jak je třeba v usnesení vydávaném podle ustanovení § 175k odst.1 občanského soudního řádu vymezit osoby, proti nimž má být žaloba podána, odkazuje-li soud na žalobu současně více osob. Protože první z uvedených právních otázek dosud nebyla dovolacím soudem ve všech souvislostech vyřešena a protože druhou právní otázku odvolací soud posoudil v rozporu s ustálenou judikaturou soudů, představuje napadené usnesení odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Nejvyšší soud České republiky proto dospěl k závěru, že dovolání M. I. R. proti usnesení odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Vzhledem k tomu, že zůstavitelka zemřela dne 14.8.2007, je třeba v řízení o dědictví v prvním a druhém stupni i v současné době postupovat podle "dosavadních právních předpisů", tj. podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 1.7.2009 - dále jen "OSŘ" (srov. Čl. II. body 7. a 10. zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Dědické právo po zůstavitelce a vypořádání dědictví se řídí právní úpravou, účinnou v době její smrti, tedy zákonem č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů účinném do 19.10.2008 (dále jen "obč. zák.").

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné a že napadené usnesení odvolacího soudu je postiženo zmatečností.

Z dosavadních výsledků řízení vyplývá, že dědické právo po V. P. svědčí ze zákona synovcům a neteřím zůstavitelky F. L., Z. L., M. I. R., Ing. P. L., L. L., H. B., J. P., L. P. a M. P. V průběhu řízení před soudem prvního stupně byly předloženy dvě závěti; v allografní závěti ze dne 9.9.2006 zůstavitelka za dědice "veškerého svého majetku, zejména nemovitostí zapsaných v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha pro obec Praha a katastrální území D. na listu vlastnictví" označila F. L. a pro případ, že by se z jakéhokoli důvodu F. L. nemohl dědictví ujmout, ustanovila náhradní dědičku V. L., a F. L. (příp. jeho náhradní dědičce) uložila povinnost "vyplatit z dědictví" M. I. R. částku 500.000,- Kč a Z. L. částku 600.000,- Kč.

Odvolací soud dovodil, že podmínky pro postup podle ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ "jsou naplněny", když - jak uvedl v odůvodnění napadeného usnesení - "mezi závětními dědici F. L., Z. L. a M. I. R. je spor o to, zda tito dědici mají postavení závětních dědiců ze závěti ze dne 9.9.2006". S tímto názorem odvolacího soudu nelze souhlasit.

Závěť, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli; svědci se musí na závěť podepsat (§ 476b obč. zák.).

Allografní závěť sepsaná podle ustanovení § 476b obč. zák. je - jak vyplývá z jeho znění - platným právním úkonem jen tehdy, jestliže ji zůstavitel podepsal vlastní rukou, jestliže zůstavitel před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a jestliže se svědci na závěť podepsali; nezáleží přitom na pořadí, v jakém se tyto náležitosti splnily, stalo-li se tak v bezprostřední časové souvislosti, takže se jednotlivé úkony jeví jako jednotný úkon. Požadavek, aby zůstavitel před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a aby se svědci na závěť podepsali, je odůvodněn tím, že závěť podle ustanovení § 476b obč. zák. zůstavitel nenapsal vlastní rukou (jen ji vlastnoručně podepsal) a že proto taková listina sama o sobě není - na rozdíl od holografní závěti - spolehlivým dokladem toho, že skutečně obsahuje poslední vůli zůstavitele; povolání svědků při pořízení závěti podle ustanovení § 476b obč. zák. slouží k tomu, aby tyto osoby mohly potvrdit, že jde o zůstavitelovu pravou závěť, v případě, objeví-li se po smrti zůstavitele pochybnosti, zda jde skutečně o jeho poslední vůli, tedy - řečeno jinak - aby tím bylo věrohodným způsobem osvědčeno, že závěť vskutku obsahuje poslední vůli zůstavitele.

Je-li založeno dědické právo na allografní závěti sepsané podle ustanovení § 476b obč. zák., z výše uvedeného (mimo jiné) vyplývá, že taková allografní závěť neodůvodňuje postup podle ustanovení § 175k odst.2 OSŘ jen proto, že je v řízení (mezi těmi, kdo si činí právo na dědictví) sporná samotná pravost vlastnoručního podpisu zůstavitele na závěti. Vzhledem k tomu, že obligatorní součástí allografní závěti sepsané podle ustanovení § 476b obč. zák. je svědectví dvou svědků o tom, že zůstavitel před nimi (současně přítomnými) výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a že není dobře představitelné, že by zůstavitel před svědky výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, aniž by ji vlastnoručně podepsal, "sporným" se takové pořízení pro případ smrti stává - na rozdíl od holografní závěti - jen tehdy, byly-li (těmi, kdo si činí právo na dědictví) uvedeny takové skutkové okolnosti, které zpochybňují svědectví osob, které se na závěť podepsaly, jako je například tvrzení o tom, že svědky závěti ve skutečnosti nebyly, že jsou nezpůsobilými svědky, že zůstavitel před nimi výslovně neprojevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, apod. Allografní závěť sepsaná podle ustanovení § 476b obč. zák. je neplatná vždy, bude-li vyvráceno řádné svědectví osob, jejichž podpisy byly uvedeny na závěti.

Soudy v projednávané věci (ve vztahu k dovolatelce) dovodily, že jsou splněny podmínky pro postup podle ustanovení § 175k odst.2 OSŘ, jen na základě skutečnosti, že zpochybnila pravost podpisu zůstavitelky na závěti ze dne 9.9.2006, aniž by vzaly v úvahu, že za řízení nebylo zpochybněno (také) svědectví M. H. a Z. H., jejichž podpisy byly (jako svědků) uvedeny na závěti. Závěry soudů v tomto

směru jsou tedy předčasné a tedy i nesprávné.

Judikatura soudů již dříve dospěla k závěru, že, odkazuje-li soud v řízení o dědictví k podání žaloby ve smyslu ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ společně (současně) více účastníků, musí - alespoň v odůvodnění usnesení - poučit odkázané účastníky o tom, že jejich žaloba musí směřovat také proti tomu z nich, který by včas žalobu nepodal, popřípadě že to alespoň musí být z odůvodnění usnesení zřetelně zřejmé. V opačném případě by totiž poučení soudu v řízení o dědictví bylo neúplné (a pro účastníka odkázaného k podání žaloby ve svých důsledcích zavádějící), neboť by vyzývalo k podání žaloby proti okruhu účastníků, který však - v případě nepodání žaloby byť jen jedním z odkázaných účastníků - nebyl (nemohl být) úplný. Proto je třeba, aby poučení soudu v řízení o dědictví v těchto případech obsahovalo rovněž poučení pro případ, že některý z odkázaných dědiců žalobu nepodá; z obsahu usnesení vydaného podle ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ musí tedy být zřejmé, že k žalobě odkázaný účastník, který žalobu ve lhůtě nepodal, musí v řízení o určení dědického práva vystupovat na straně žalovaných (srov. například právní názor vyjádřený ve zprávě Městského soudu v Praze ze dne 30.9.1988 sp. zn. Spr 1205/88, uveřejněné pod poř. č. 19 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1989, nález Ústavního soudu ČR ze dne 9.5.2006 sp. zn. I. ÚS 467/04 uveřejněný pod poř. č. 41 ve Sbírce nálezů a usnesení, roč. 2006, usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11.12.2008 sp. zn. II. ÚS 2553/08, usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16.7.2008 sp. zn. 21 Cdo 2754/2007, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.11.2012 sp. zn. 21 Cdo 1876/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.3.2013 sp. zn. 4240/2011).

V posuzovaném případě usnesení soudu prvního stupně - jak vyplývá z výše uvedeného - nevyhovuje všem požadavkům ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ. Usnesení soudu prvního stupně neobsahuje ve výroku poučení o tom, proti komu má žaloba směřovat, a v odůvodnění usnesení je uvedeno (pouze) to, že "návrh na zahájení řízení" má směřovat "proti všem ostatním účastníkům řízení" s jmenovitým výčtem osob (tj. proti F. L., Z. L., Ing. P. L., L. L., J. P., L. P. a M. P.), aniž by z usnesení (alespoň z jeho odůvodnění) také vyplývalo, jak má být žaloba podána, kdyby jedna z odkázaných účastnic žalobu ve lhůtě nepodala. Závěr odvolacího soudu o splnění poučovací povinnosti soudem prvního stupně ve smyslu ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ proto nemůže obstát.

Navíc, s názorem odvolacího soudu nelze souhlasit ani v tom, že by soud prvního stupně "správně vymezil žalobní petit". Soud prvního stupně odkázal M. I. R., aby podala žalobu o určení, že "F. L., Z. L. a M. I. R." nejsou dědici zůstavitelky ze závěti ze dne 9.9.2006. Přestože M. I. R. v průběhu řízení o dědictví vznesla námitky proti pravosti podpisu zůstavitelky na listině ze dne 9.9.2006, v níž ji zůstavitelka ustanovila dědičkou (jejíž dědický podíl vyjádřila částkou 500.000,- Kč), a přestože její dědické právo vyplývá kromě této závěti i ze zákona, není pojmově dobře možné, aby byla odkázána k podání žaloby (také) "proti sobě", neboť sama nemůže prostřednictvím sporných skutečností zpochybňovat své dědické právo po zůstavitelce a v řízení o žalobě, projednávané podle Části třetí občanského soudního řádu, nemůže být "současně žalobcem i žalovaným".

Odvolací soud - jak vyplývá z obsahu spisu - rozhodl napadeným usnesením o odvolání M. I. R. proti usnesení soudu prvního stupně bez nařízení jednání, ačkoliv předmětem odvolacího řízení bylo rozhodnutí ve věci samé, o odvolání nebylo rozhodnuto některým ze způsobů uvedených v ustanovení § 214 odst. 2 písm. a), b) nebo d) OSŘ a účastníci se podle obsahu spisu práva účasti na projednání věci nevzdali a ani s rozhodnutím věci bez nařízení jednání před odvolacím soudem nevyslovili souhlas. Odvolací soud tímto nesprávným postupem odňal účastníkům možnost jednat před soudem (srov. též například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.4.1997 sp. zn. 2 Cdon 1420/96, uveřejněné pod č. 1 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997). Dovolací soud ke zjištěné zmatečnosti podle ustanovení § 229 odst. 3 o.s.ř. ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o.s.ř. přihlédl, i když nebyla uplatněna v dovolání.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; Nejvyšší soud České republiky je

proto v celém rozsahu [srov. § 242 odst.2 písm. a) a c) o.s.ř.] zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.). Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí též pro usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i rozhodnutí soudu prvního stupně (včetně obou opravných usnesení) a věc vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 10) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)